

fontos misszióját. A hadisajtószállás tagjai, akik átvonultak Sanokon, vendégei voltak ennek az állomásnak. Teát, szardiniát és sajtot kaptak, épp úgy, mint a katonák. Hogy milyen nagy munkája van ennek az élelmezési állomásnak, megemlítjük, hogy volt nap, amikor hatvanezer embert látott el élelemmel.

Magyar fuvarosok Varsó előtt.

COURING FERENC landwehr huszárfőhadnagy tábori levele.

Berlin, okt. 21.

(Saját tudósítónktól.) Éjjel van. A távolban tüzláng, ágyudörgés. Srapnel srapnelt követ az állásba, amelyet az oroszok elfoglaltak. Nem szabad dolgozni, nem szabad sáncot építeni, nehogy föltartózhassanak bennünket Varsóra irányuló diadalmenetünkben. A sorsuk meg van pecsételve. Az oroszok maguk beismerték, hogy ezt a hadjáratot elvesztették. „Talán a jövő tavasszal”... mondták a menekülő tisztek egy lengyel grófnőnek, akinél ma, néhány órával később mi szállásoltuk be magunkat. „Talán a jövő tavasszal”, milyen szerények lettek. Lyckben és Gumbinenben, amikor a Berlinbe vezető utat tanulmányozták, még másképp beszéltek.

Az újságjaikban még ma is így beszélnek.

Egy kolostorban van az én lakásom és a prior szolgál ki. Nem akarja megérinteni, hogy mi letörjük az orosz kolosszust, pedig gyűlöli Oroszországot, de azt hiszi, hogy a számukkal győznek. Pedig hetek óta látja a mi csapatainkat erre vonulni és kinyíllhattak volna a szemei. Ha csak a trénnünket figyeli veheti észre, hogy mennyire nem képes Oroszország egy második hadsereg felállítására, miután már egyet elvesztett. Kétfelporciztatásban és most fogja a másikat elveszteni, mert a németek és az osztrák-magyarok Hindenburg vezetése alatt tönkreteszik, az bizonyos.

Még a trén is megtaníthatna volna erre. Éjje nappal, szép időben, esőben, holdvilágnál és sötét éjszakában, kuszik az ezer és ezer szeker lassu lépésben, mint egy hatalmas

teknősbéka, előre és mindig előre, hegyen-völgyön, vizen, hidon, falun és pusztaságon át. Egy pillanatra megállanak, aztán megint tovább. Tovább az ellenség felé. Egyiken szalonna, kenyér, konzerv, rizs és só, a másikon puská és ágyugolyó. Nem beszélnek én most a reguláris tréncslopolokról, amelyek tisztekkel és trombitással, katonákkal felszerszámozott loval és vasalt kocsiival vonulnak tovább, ezekre egy szót sem vesztegetnék, mert ez legfeljebb azt bizonyítaná, hogy békében jól szervezedtünk. Én a szükségben egy pillanat alatt a földből előteremtett fogatokról szólok, amelyek egymás mögött sorakozva a Hamburg-Berlin közti egész utat foglalják el. Nem tudom biztosan, hogy tényleg ilyen hosszú lenne a soruk, de úgy érzem, amikor látom, hogy éjjel-nappal vonulnak.

Ezek a pompás szekerek fáradhatatlan lovaikkal halásosabbak, mint maga az a hadsereg, amelynek élelmet és harcierőt szállítanak.

Tegnap láttam 2360 olyan kocsit, amely Magyarországból és Ausztriából jött és amelyet magyar kocsisok, a pusztáról jött kocsisok hajtottak és német önkéntesek vezettek. Órákig tartott az elvonulásuk és tizennégy napja vannak már utban. Mindig lépésben, egyik a másik mögött. Most hetven kilométer nyire vannak Varsótól, holnap vagy holnapután amaz ágyuk mögött állnak, amelyek az ellenséget lövik és ekkor elérték céljukat.

Mikor így látom magam előtt elvonulni őket, ujjongtam. Már az is győzelem, hogy idáig eljutottak. Olyan munka volt ez, hogy alig lehet értékelni. Mégse emlékszik meg róluk senki, senki se veszi észre őket. Mindenki szidia őket, ha nem érkeznek meg és elfeledik őket, ha megérkeztek. A munkájuk igen nehéz, mert az uton megtámadják őket ellenséges katonák és még inkább az ellenséges lakosság. Valóságos hősök azok, akik ennyi veszély közt mégis ilyen teljesítik nehéz feladatukat, amely nélkül nincs győzelem.

Mindig azt kérdeztem magamtól, miért van olyan kevés becsületünk a külföld előtt és miért nem ismerik el a mi erőinket és miért terjesztik felőlünk a legundokabb hazugságokat. Arról győződtem meg, hogy nem értünk ahhoz, miként kell az idegen népek fanta-

ziáját foglalkoztatni. Csak két német ember volt képes erre: a császár és Zeppelin...

Háború után, amikor az egész világot legyőztük, mi is foglalkoztatjuk majd az idegen népek fantáziáját. Minden német a győzelem szimbóluma lesz és minden német hajó a tüzet okádó sárkány erejéből képvisel majd valamit. És akkor ezek a kusza hosszú tréncolonniák is a német erőt fogják szimbolizálni.

HIREK

0000

Elengedik a városnak az államkölcsön törlesztését.

(Saját tudósítónktól.) Megirtuk, hogy hétfőn három tagú bizottság utazott Budapestre Teleszky János pénzügyminiszterhez, hogy kieszaközölje a város részére az állami kölcsön törlesztésének elengedését. A bizottság tagjai a következők voltak: Rósa Izsó dr. országgyűlési képviselő, Balogh Károly pénzügyi tanácsos és Thuróczy Mihály dr. városi főügyész.

Az utóbbi időben ugyanis, mint a pénzügyi bizottság megállapításaiból és a javadalmi bizottság jelentéseiből kitűnt, a város jövedelme folyton csökken, még pedig jelentősen. Ez a csökkenés nem az utóbbi évek általánosan rossz gazdasági viszonyainak a következménye, hanem a háború által előidézt kivételes állapotoknak tulajdonítható. Mivel pedig a városi háztartás a jövedelemnek csökkenése dacára is a kötelezettségeket magános személyekkel és intézetekkel szemben nemcsak az eddigi módon kénytelen viselni, hanem még nagyobb igényeket is támasztanak vele szemben, ezért a város az államhoz fordult segítségért.

Szeged városa az árvíz után felvett államkölcsönből még tizenegy millióval tartozik az államnak, amelyet évi annuitásokkal kell törlesztenie. Az idén is természetesen nagyobb összeg lett volna esedékes. Ennek az elengedését kérte a bizottság és az annuitás fedezésére felajánlott tizenkétezer hold földet, amit megterhelhének az esedékes összeg erejéig.

Ítélet napjai

Szivárvány-hidján lassan lépkedett, —
Sárban és vérben dideregtem én,
A löporfüst fojtotta mellemet
És láttam őt, a seregek Urát,
Mint egykor Mózes a Hóreb hegyén.

Sárból és vérből, ahová vetett
Hogy megláthassam borzasztó színét,
Hozzá emeltem csüggedt lelkemet
És láttam őt: sugárzó kezeit
A vérnek földjén hogy terjeszti szét.

S szólottam hozzá: „Te félelmetes,
Kinek percek hosszú századok,
Tekints e népre, a te néped ez,
Mely nem akart csak élni, élni, élni,
És boldogan dicsérni szent napod“.

Hullott az ólom, mint a jégeső,
Ágyuk bömböltek, mint veszett bikák,
Halált sikoltott tenger puskaeső
S szivárvány-hidján amerre haladt,
Gránátok fújták a füst-glóriát.

S szólottam hozzá: „Te tudod Uram.
Ez a te néped és békét akart.
De gyilkos fajta s minden fajtan
Sötét haraggal fente rá vasát,
Mig hüvelyéből kirepült a kard.“

Az ágyu dörgött és az este jött.
Komor október küldte már ködét,
S acélesillagok csóváit előtt,
Mint lángot-fogott gyászdrapéria
Hasadozott a végtelen sötét.

S harmadszor szólottam: „Te tudod Uram.
Hogy Észak és Dél ránk fenekedett.
Most összeapott két lávafolyam,

Seregek Ura, igazságos Ur,
A végek napján tégy ítéletet.“
... S jött az ítélet, szörnyű és igaz,
A föld epéjét itt okádta el;
Vonítva tört ránk az orosz csikasz
És sebét nyalva messzire inalt;
Száz árok tellett romlott vérrel.

S mire a nap kelt a hegyek mögül,
Az őszi sár mind hűlt vérrel kevert.
Vércsék és varjak rut serege gyűlt
S két napi járón temetetlenül
A világrablók holtteste hevert.

Przemysl, okt.

GYÓNI GÉZA.

Varsó.

Irja: egy lengyel.

A német seregek Varsó alatt állnak és már talán csak néhány nap kérdése, hogy meg is szállják Orosz-Lengyelország fővárosát. Talán nem éréketlen vázolni, hogy milyen is ott ismét az élet. Mindannyiunkat, a kik osztrák, magyar vagy német alattvalók voltunk és már éveken át ott laktunk, internáltak a városban és csak kiutasításunkkor hagyhattuk el a várost, ami két hete történt meg. Akkor a város már tudta, hogy mi vár rá és szinte páratlanul mondható eseményeket voltunk ott képesek megfigyelni. A magyar közönség talán nem igen van tájékoztatva az ottani eseményekről és így talán érdekes lesz röviden vázolni a Varsóban tapasztaltakat.

Varsó igazi európai nagyváros és talán harmincezer lakossal van kevesebbje, mint Budapestnek. Az orosz birodalomnak harmadik nagy városa. A lapok úgy írják Varsóról, mintha annak ostromáról olyan értelemben lehetne szó, mint Antwerpennél vagy Páris-

nál. Ez tévedés, mivel Varsó nyílt, meg nem erősített város és csak arról van most szó, hogy a Varsóhoz vezető utakat és helyeket lehetőleg megerősítsék. Valódi értelemben vett katonai erődök Varsó körül nincsenek és most gyorsan készülnek a rögtönzött védőművek. Szó sem lesz majd utcai harcokról, vagy rendszeres bombázásról. A Praga nevezetű elővárost egy erőszerű földhányással erősítik meg és Augusztovka, Sluzevo—Sluzevice—Kolonie—Opac körül sáncokat ásnak és drótkerítéseket vonnak. Különösen a Lodz felőli és a Radom felőli utak körül várható az ellenállás, mivel különösen sok munkásosztágot vittek oda a sáncmunkálatokhoz.

Varsóban nem szabad németül beszélni. Ez lehetetlen rendelkezés volt, mivel Varsóban rengeteg német él és legalább 200,000 olyan ember van, akik nem beszélnek sem lengyelül, sem oroszul. Ezen a két nyelven szabad tudniillik csak beszélni. Valósággal vadásznak a németül beszélőkre és nevetséges torturáknak vetik alá a szerencsétlent, aki gyanússá lett. És valósággal rettegek mindenki. Mert akit kémkedéssel vádolnak, azt minden teketória nélkül hat órán belül agyonlövik.

A lakosság helyzete a léleképtelenebb. A csöcselék szorgalmasan rabol. Hiábavalók a följelentések. A rendőrség csodálatos nyugalommal feleli, hogy most ilyen apró-cseprő ügyekre nem ér rá ügyelni és ki-ki vigyázzon holmijára. Így persze a varsói közbiztonság nagyon is gyöngén áll és titokban a polgárok szerveztek egy polgárőrséget, amely abban a pillanatban fog működésbe lépni, amikor a rendőrség és polgári hivatalok megszüntetik működésüket. A huligánok is csak erre várnak, mivel rabolni kívánnak mindenáron,